

Mellem socialpsykiatrisk bosted og omverden

Med udgangspunkt i, hvordan beboere oplever deres deltagelse i fællesskaber inden for rammerne af bostedet og forholdet til den omkringliggende verden diskuteres socialpædagogiske, socialt inkluderende indsatser.

v. Henrik Lindberg Hansen, Ph.d. SOAS, University of London

Diskussionspunkter

- Udvikling ind i bostedets fællesskaber
 - Udviklingen af sociale kompetencer
 - Rollefordelingen
 - Barrierer for udviklingen ud af bostedet
 - Legitimitet
 - Motivation
- Socialpædagogiske aktiviteter til udviklingen af bostedet som platform ud i verdenen
 - To eksempler
 - Rollefordelingen

Helheden og St. Darum

Helheden

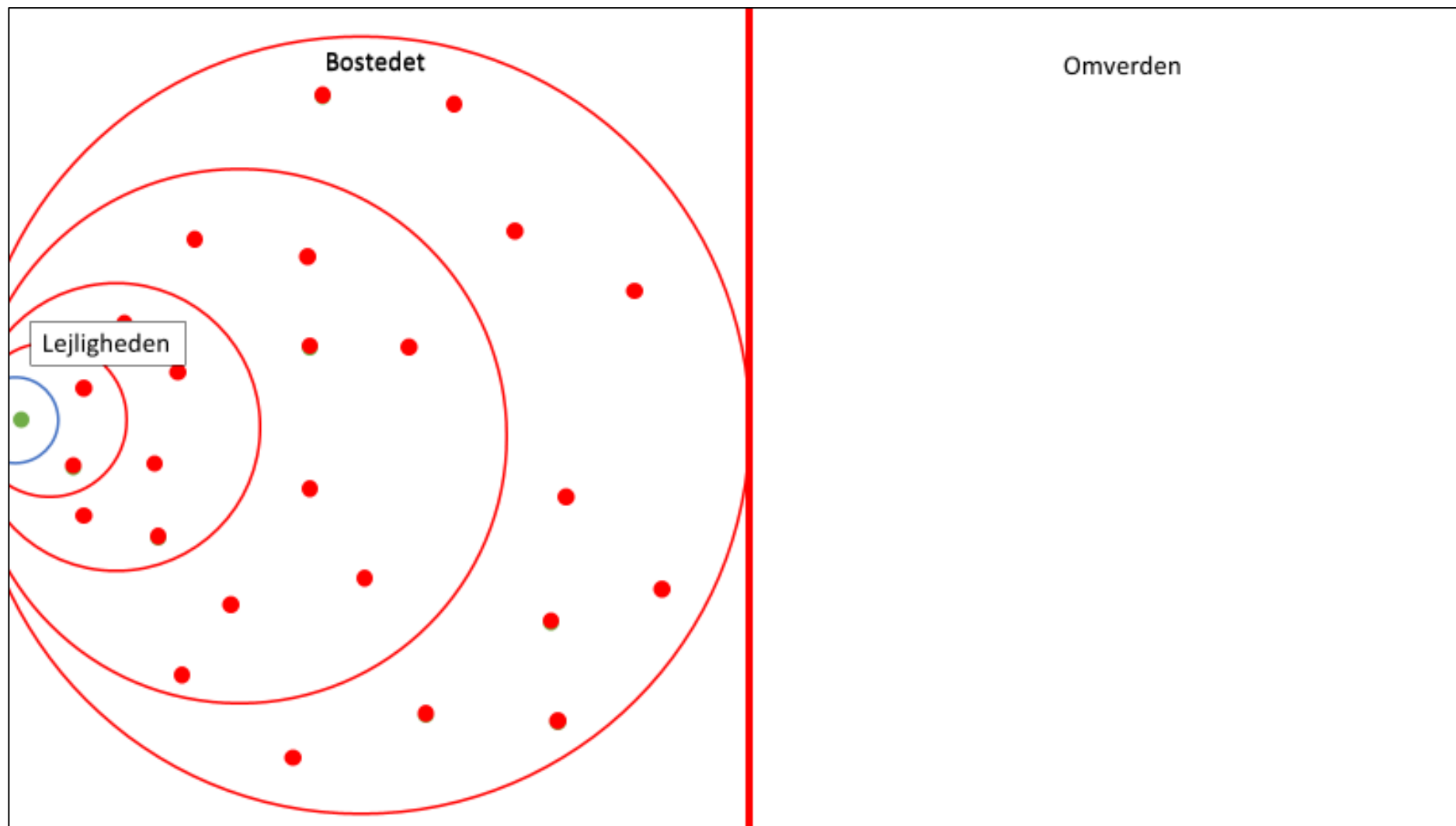
- Bosted for psykisk sårbare
- Ikke udadreagerende og ingen med afhængighed som primær problematik
- 21 pladser
- Lokale huse er indrettet til beboelse og fælles lokaler
- Knap 30 år på bagen

St. Darum

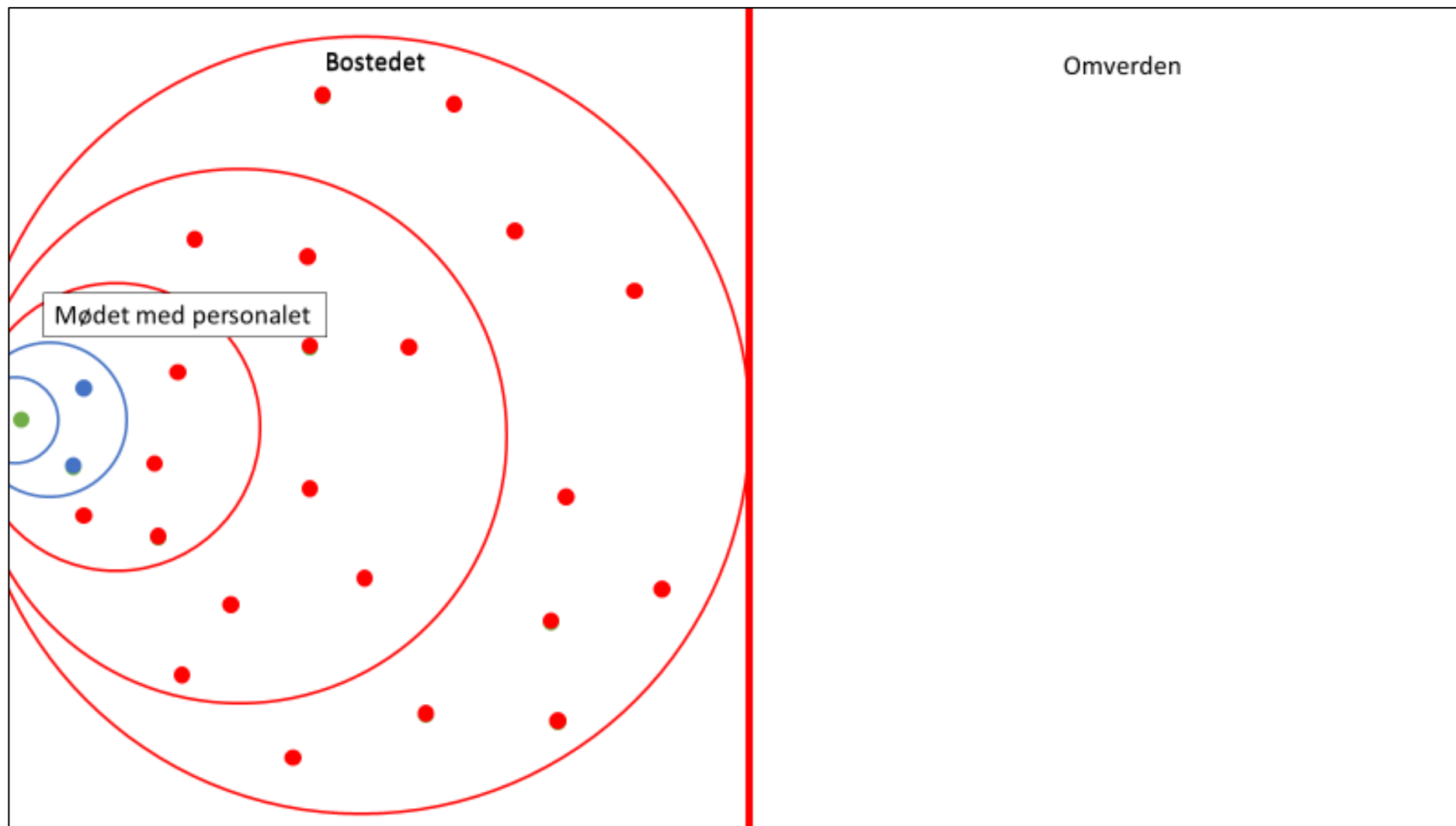
- Landsby mellem Ribe og Esbjerg
- Borgere sætter stolthed i at være aktive for landsbyen
- Hal, lille skole, arbejder for butik
- Ca. 900 indbyggere
- Naturskønt ved Vadehavet

Udvikling ind i bostedets
fællesskaber

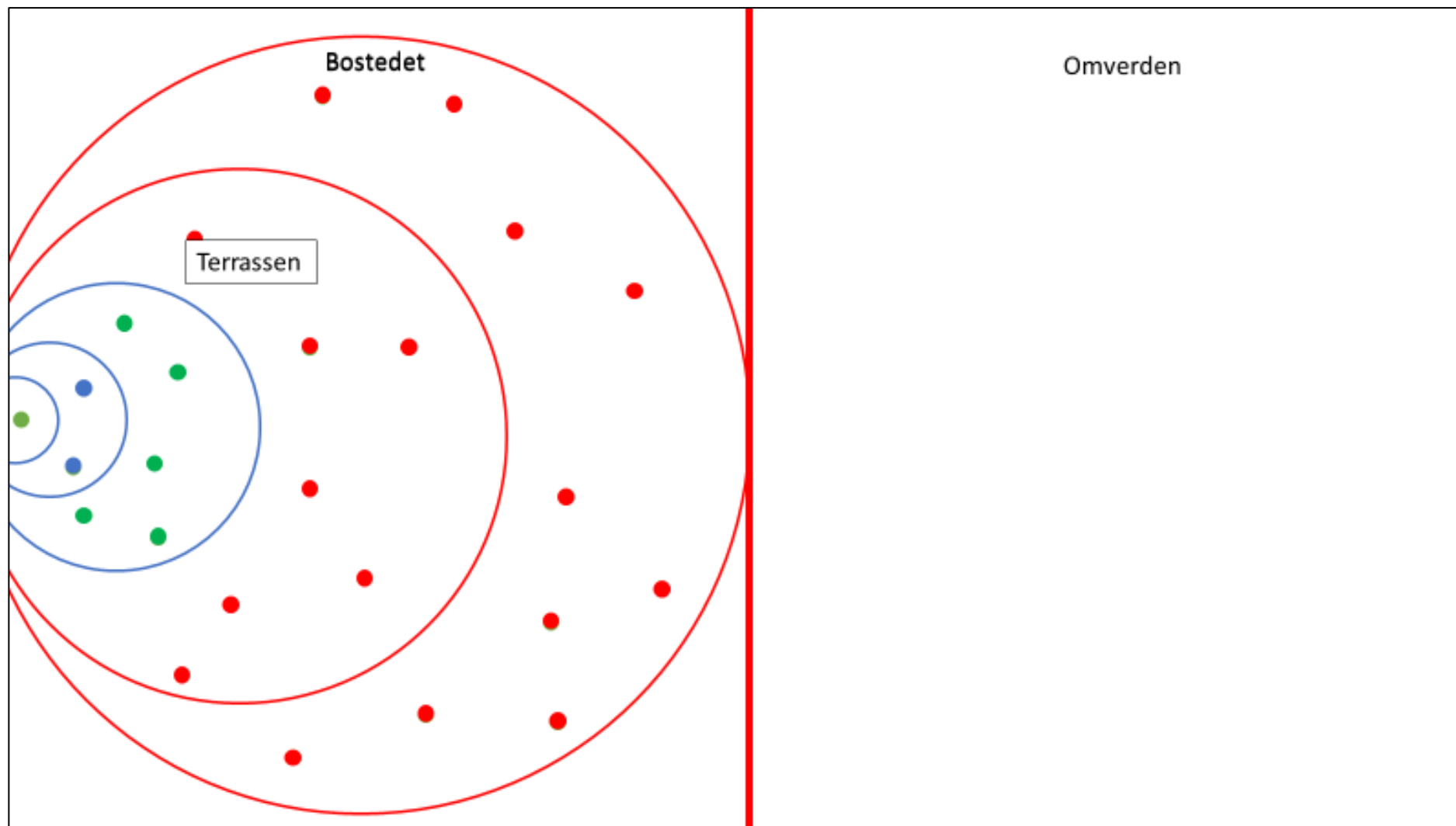
Udvikling ind i bostedets fællesskaber

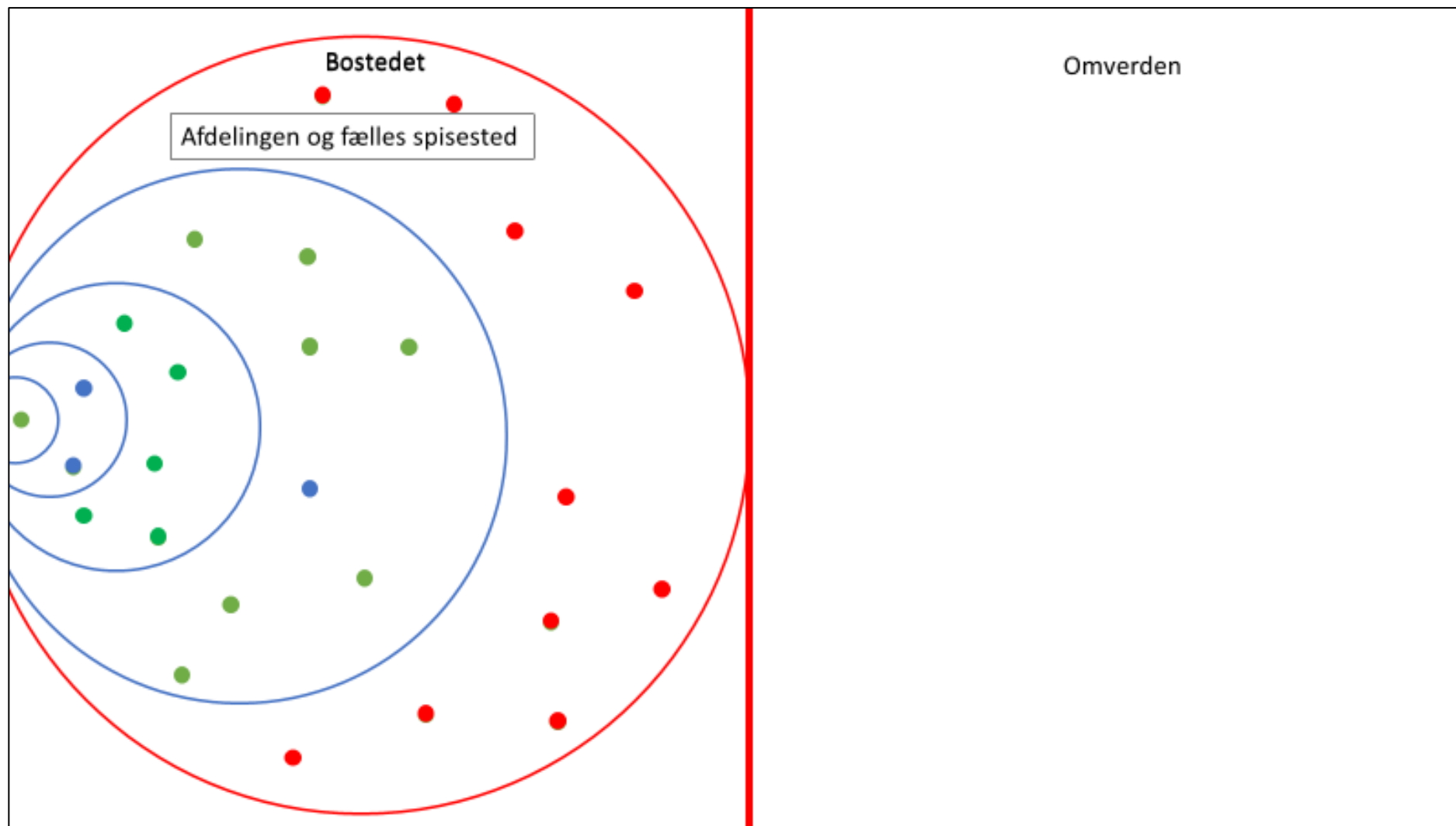
Udvikling ind i bostedets fællesskaber

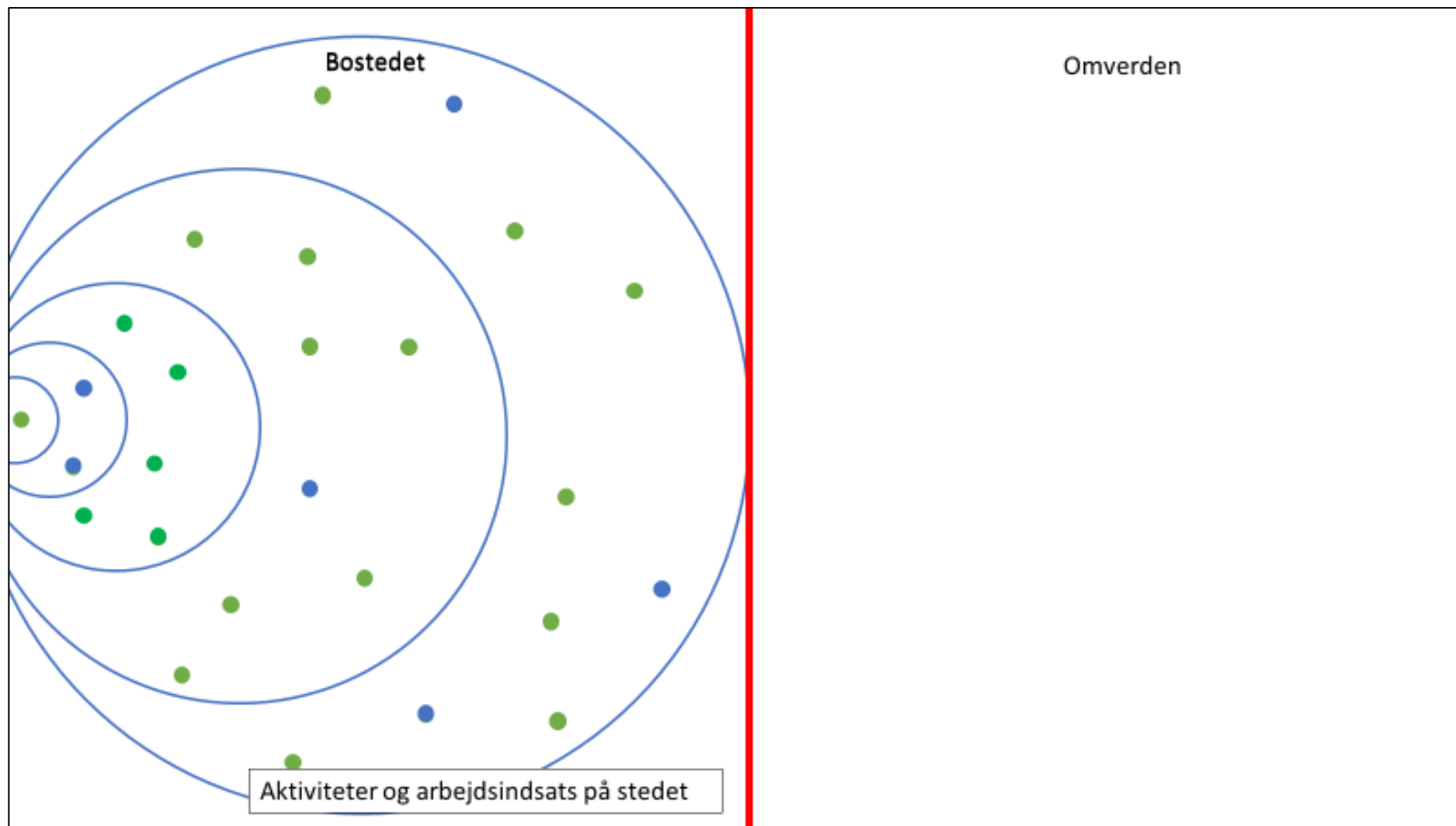
Udvikling ind i bostedets fællesskaber

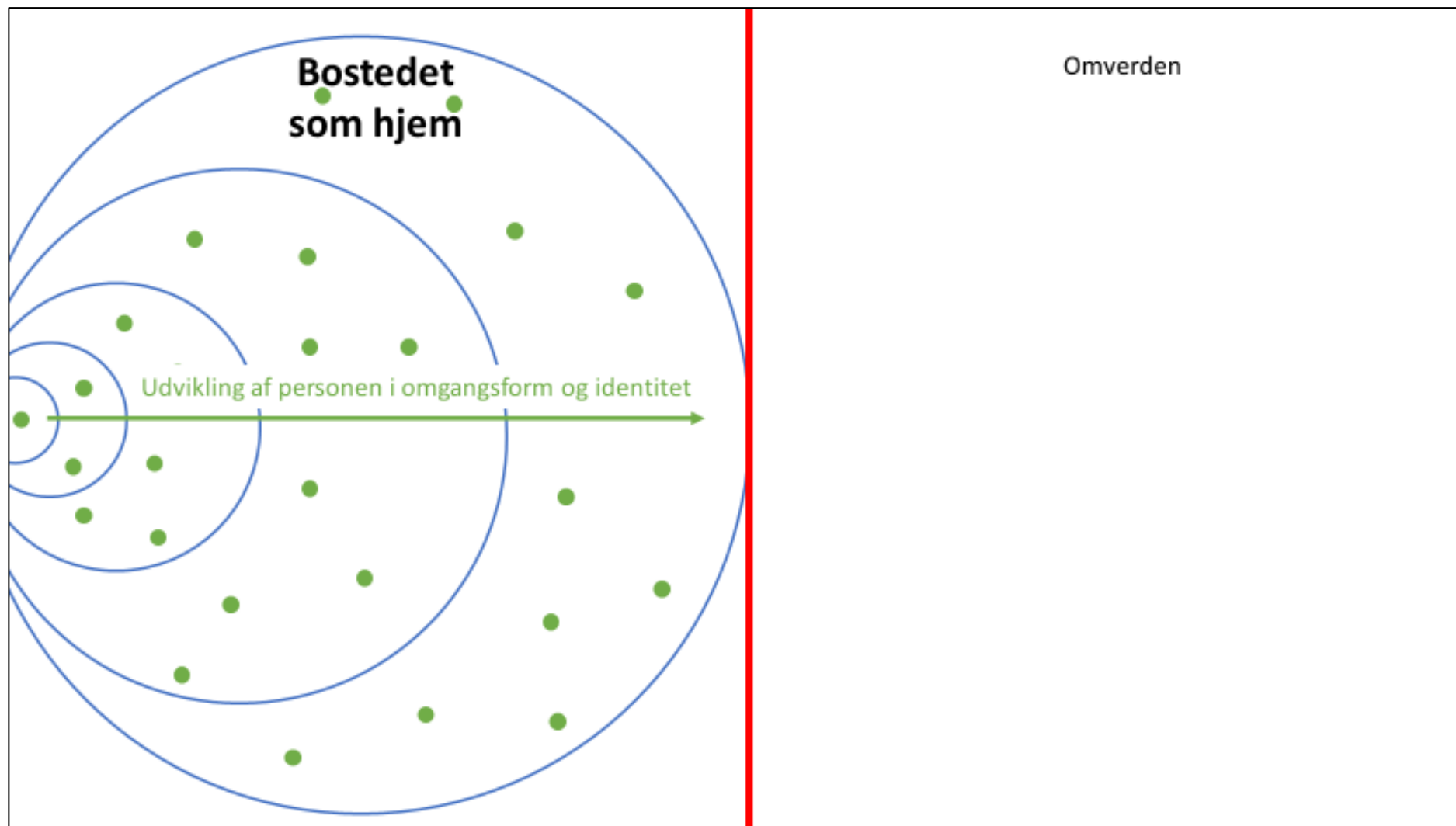
Udvikling ind i bostedets fællesskaber

Udvikling ind i bostedets fællesskaber

Udvikling ind i bostedets fællesskaber

Der er forskel på folk

- Processen, som folk gennemgår i mødet med socialpsykiatrien er forskellig, fordi folk er forskellige
 - Nogen har svært ved at finde social forankring inden for bostedet, men har lettere ved at knytte kontakt uden for bostedet
 - Nogen finder sig meget hurtigt tilrette, mens andre har meget svært ved det
 - Nogen skal udvikle sig meget for at passe ind, mens det er mere umiddelbart for andre
- Tilknytningsteorien forklarer dog bredt socialiseringsprocessen
 - Der er behov for tryghed som baggrund for udvikling
- Antonovsky forklarer bredt målsætningen for socialiseringsprocessen
 - Oplevelse af sammenhæng: forudsigelighed, håndterbarhed og mening

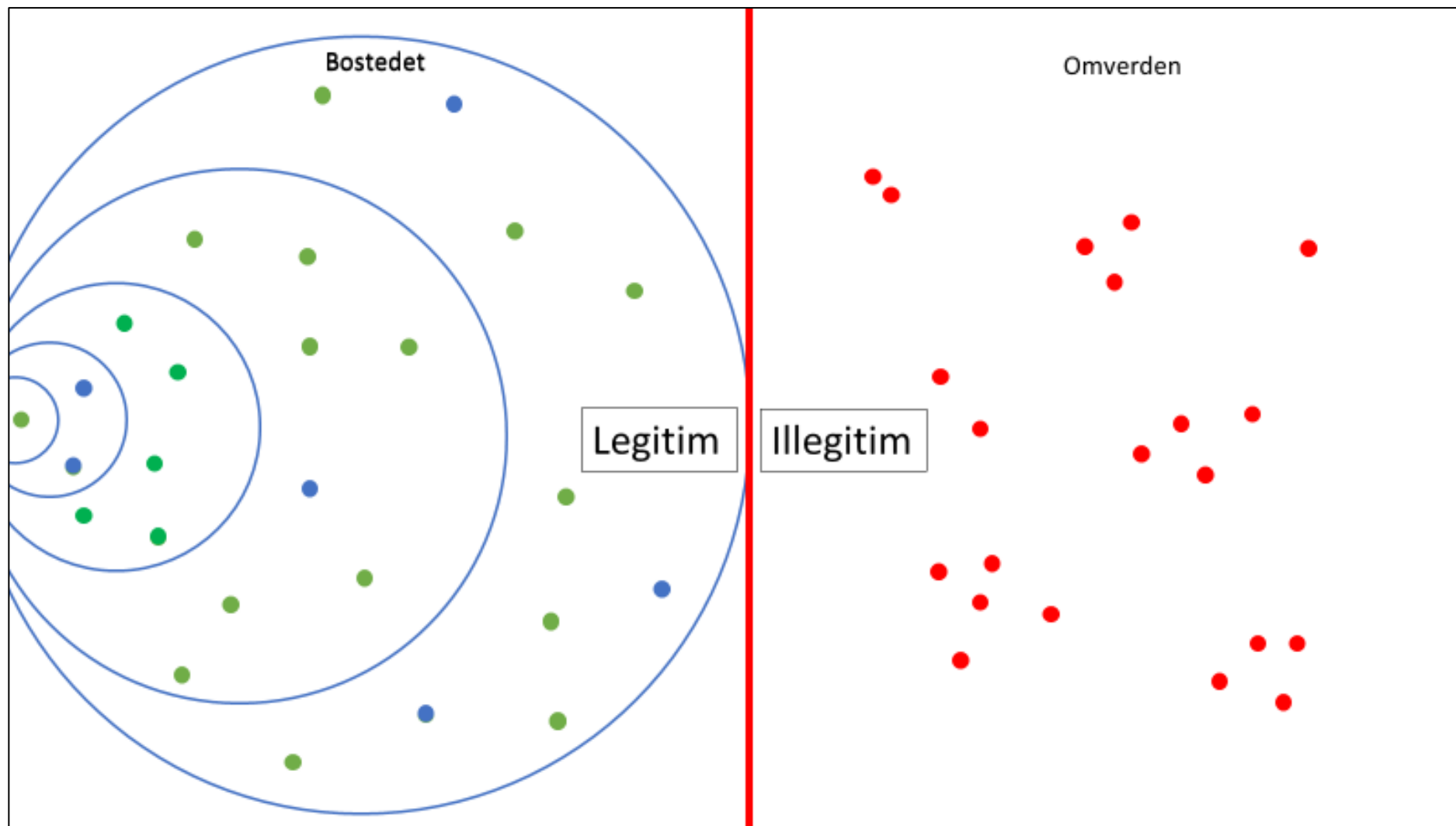
Rollefordeling (fra beboernes perspektiv)

- Personale
 - Tryghedsgaranter
 - Medtolkere (særligt effektiv, når der opstår konflikter)
 - Ikke primær relation i udviklingen
- Beboere
 - Omverden
 - Fællesskab
 - Læringsmiljø (ikke nødvendigvis noget bevidst)
 - Primær relation
- Bostedet som institution
 - Hjem
 - Primær identitet

Legitimitet som nødvendighed og barriere

- Adgangen til bostedet sker gennem diagnosen med personalet som legitimerende myndighed
- legitimitet i bostedets fællesskaber opstår ofte på baggrund af diagnosen/en svaghed
 - "Det var først, da hendes facade krakelerede, og hun brød sammen, at jeg begyndte at tale med hende, og vi blev venner"
- Bostedets omverden ses som et sted, hvor man ikke har legitimitet pga. svagheden, som giver adgang til fællesskabet på bostedet
 - Legitimitet bliver til illegitimitet – et modsætningsforhold opstår
 - "Jeg har ikke mødt nogen af dem, men jeg er bange for, at de vil se ned på mig, fordi jeg bor her og er anderledes end dem"

Modsatningen mellem bosted og omverden

Motivation er naturlig, når den er nødvendig

- Der ligger en naturlig motivation for udvikling for at kunne fungere på bostedet som hjem, men den stopper, når man føler sig hjemme
- Bostedets definition af de sociale rammer for bostedet bliver derfor også definitionen af udviklingens grænse
- Der er dog beboere, som har en egen motivation, som ligger uden for bostedet: Uddannelse, arbejde, familie eller andet
- Redefinition af bostedets sociale rammer kan derfor udvide beboernes potentielle udviklingsgrænse: hvis det at have relationer med omverdenen er en del af være stedets identitet, så vil det være en del af en naturlig udviklingsproces

Socialpædagogiske aktiviteter til
udviklingen af bostedet som
platform ud i verdenen

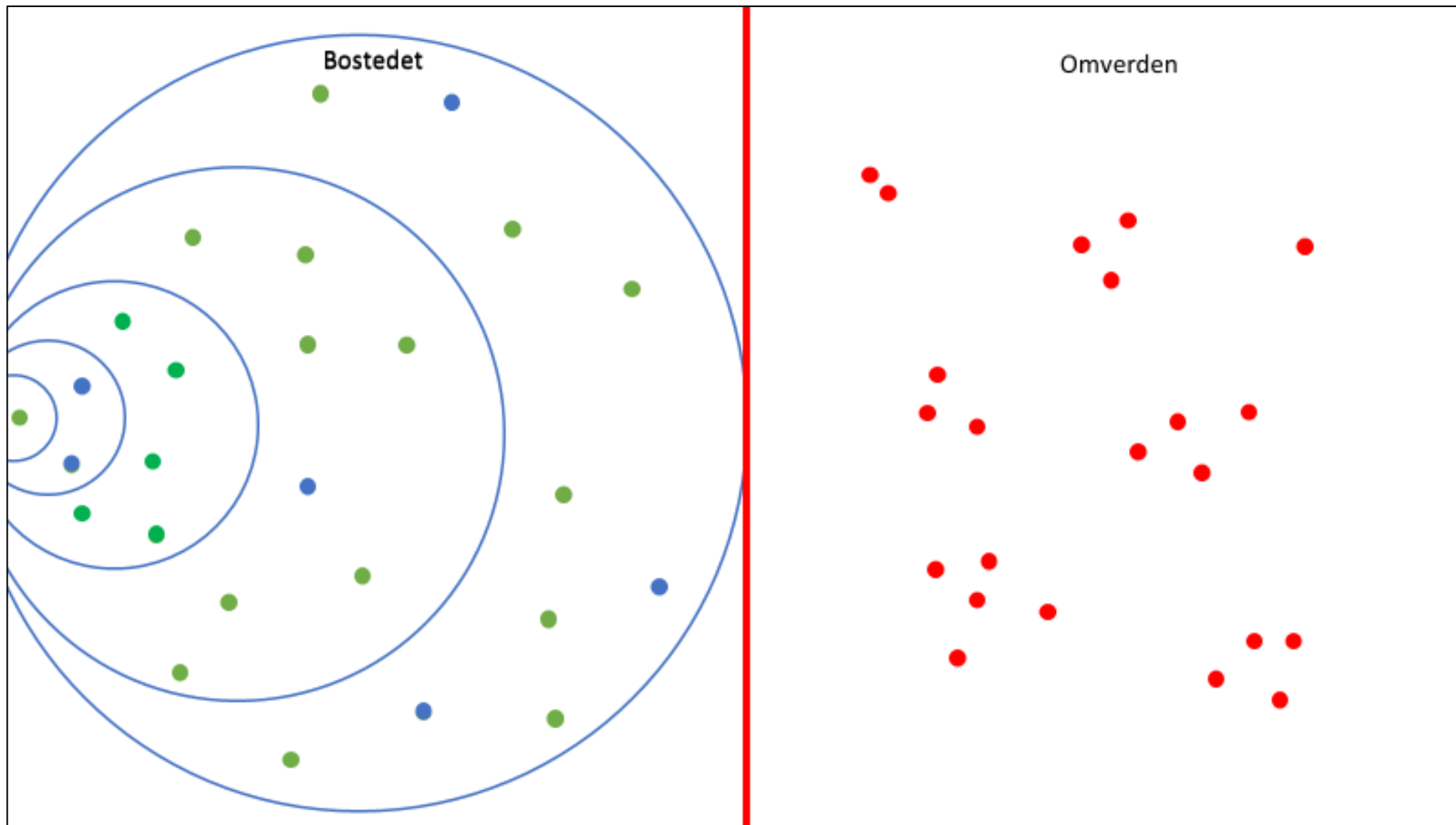
Projekt: Det Dannende Fællesskab

- Et metodeudviklende projekt med fokus på social inklusion som en del af livet og arbejdet på bostedet
- Opstart i 2018
- Cirka en fjerdedel af Helhedens beboere deltog direkte i projektet, mens flertallet deltog indirekte
- Vi havde interviews med personale og beboere bredt
- Prøvninger gennem projekter funderet i et idéforum
- Projektet var udfordret af Covid-nedlukningerne, men arbejdet med fællesskaber betød, at beboerne på eget initiativ fortsatte fællesskabstænkningen under nedlukningerne og sikrede mod ensomhed

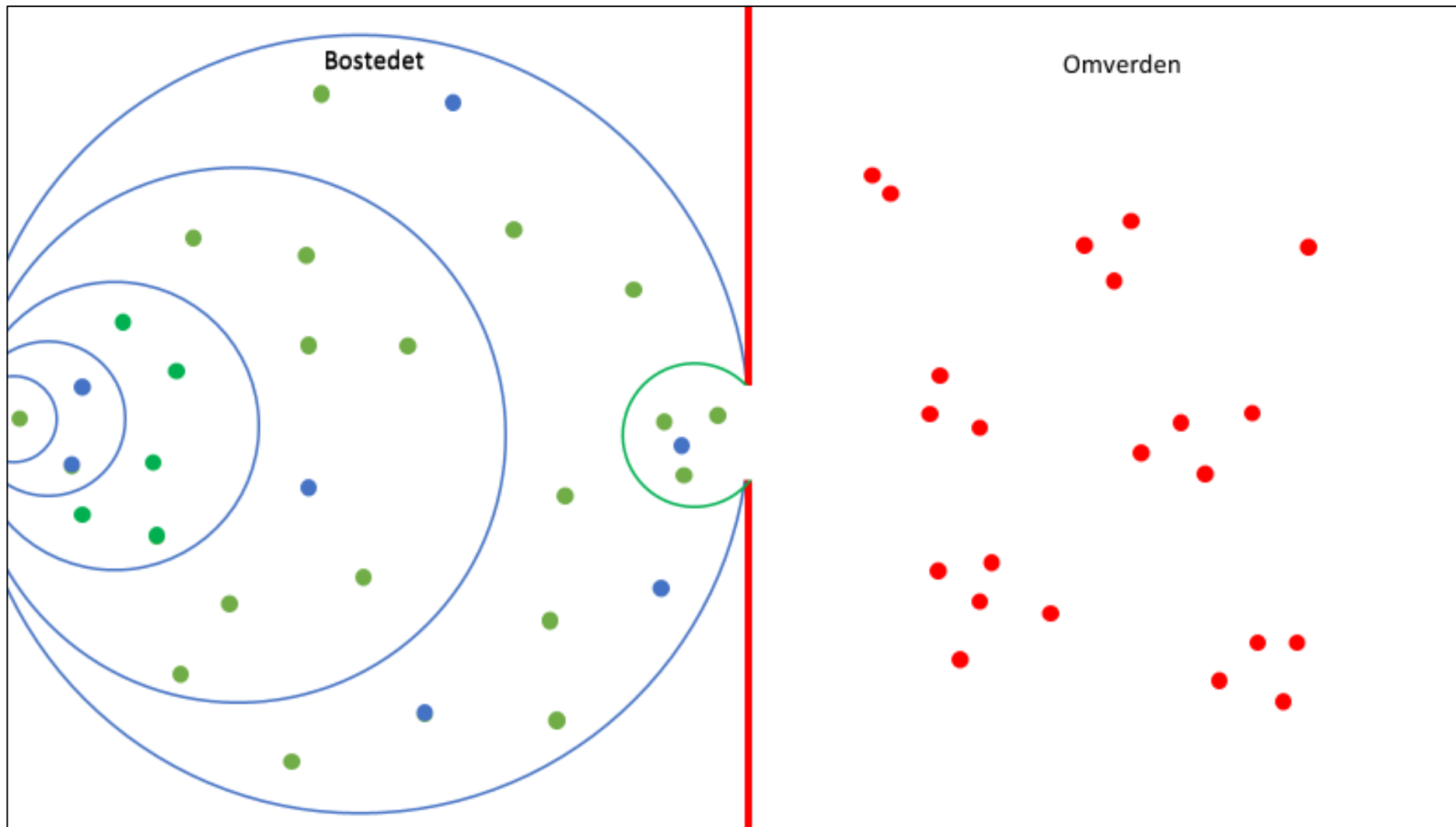
Darum Idéforum

- Består af beboere (støttet af personale) og landsbyboere
- Møder foregår i Helhedens fælleslokaler
 - Helhedens deltagelse skaber legitimitet for beboerne
 - Det skarpe skel mellem bosted og omverden nedbrydes uden at påvirke de private områder
- Projekterne skal give værdi til landbyboere, såvel som bostedets beboere
 - Fokus er de lidt anderledes ideer, som kan give ekstra energi til landsbylivet

Darum Idéforum

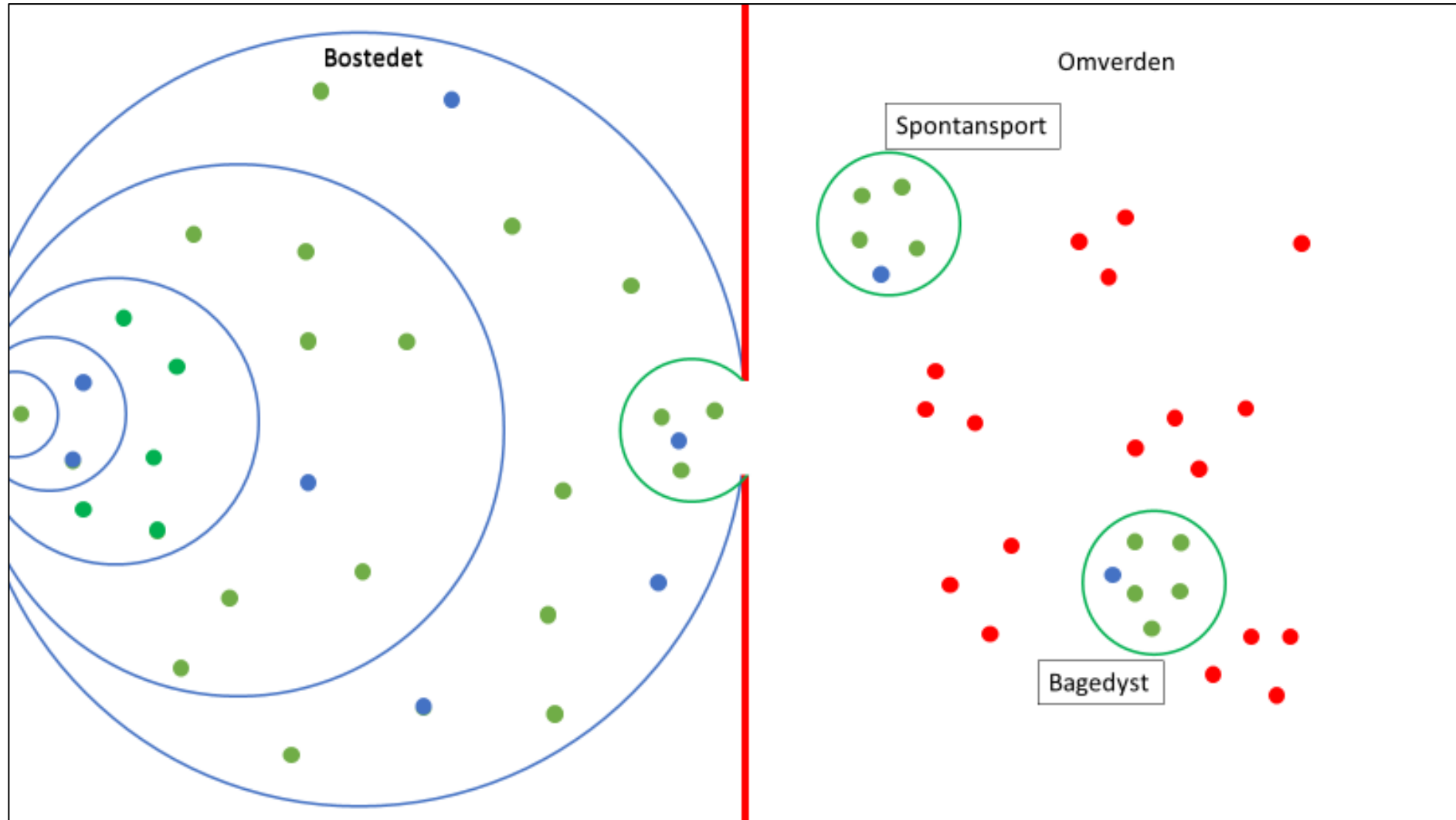
Darum Idéforum

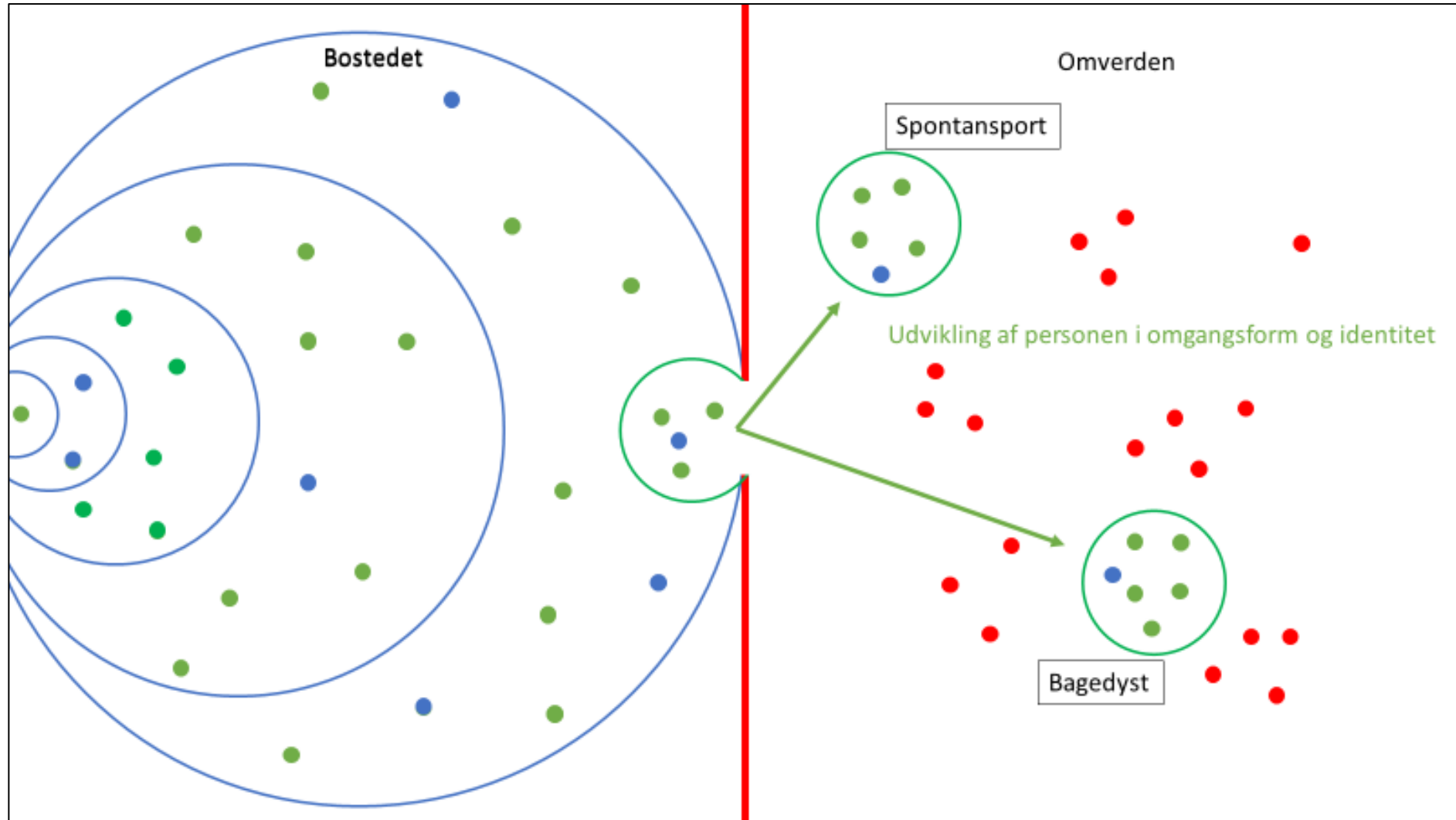
Eksempel 1: Spontan sport og bagedyst

- Aktiviteter i landsbyen
 - Spontan sport: let tilgængelig, hurtigt overstået, sjovt
 - Bagedyst: planlægningsproces, forberedelse, fælles afvikling
- Projekter mellem beboere, personale og landsbyboere
- Beboerne begyndte efterhånden selv at tænke i at sætte aktiviteter op
- Deltagelse havde en smittende effekt

Eksempel 1: Spontan sport og bagedyst

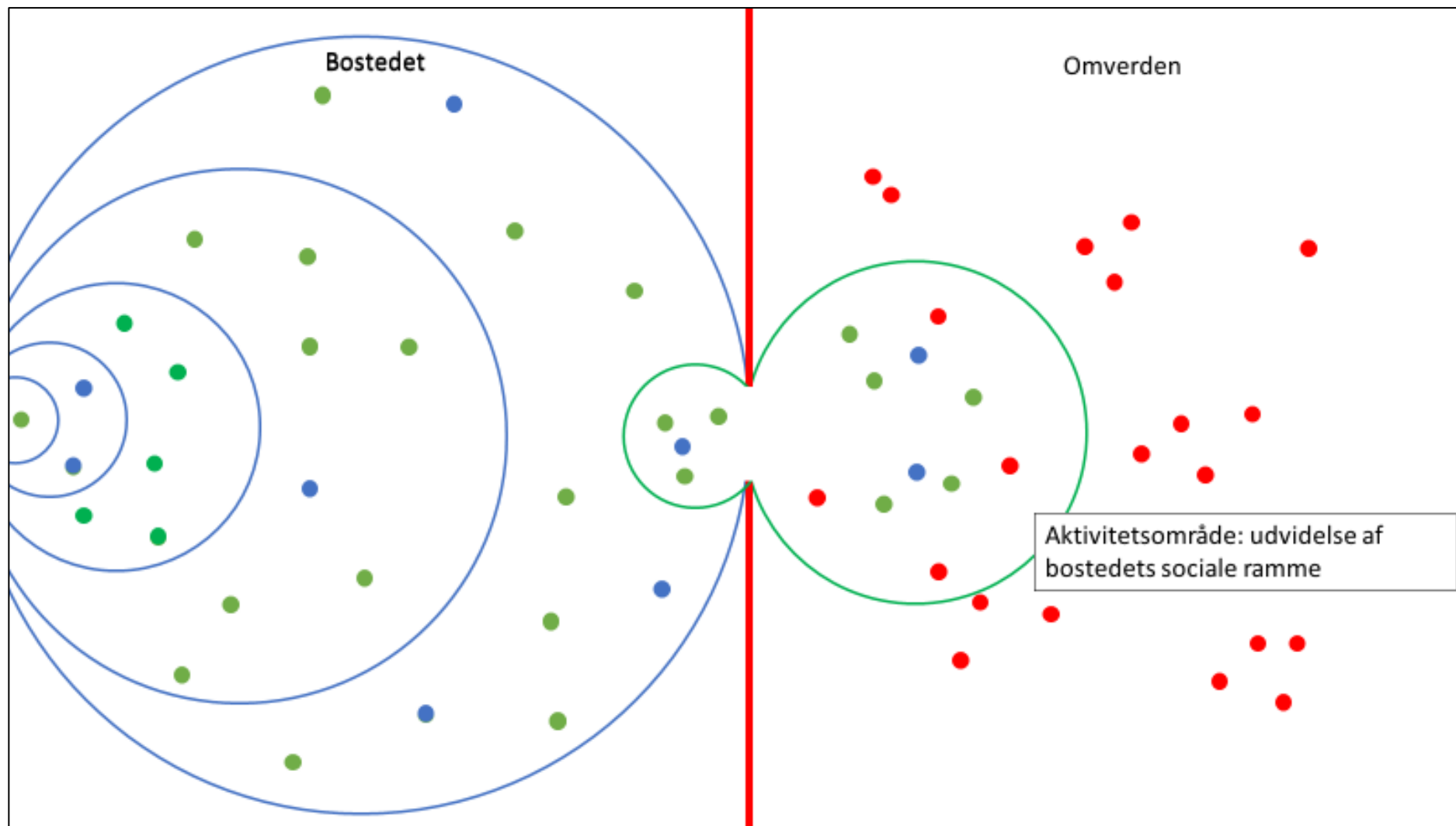
Eksempel 1: Spontan sport og bagedyst

Eksempel 2: Troidene bag Diget

- Etablering af aktivitetsområde sammen med landsbyen
 - Bygger på lokal myte om troidene Thor og Breum
 - Område med faciliteter til fælles aktiviteter, fællesskab, motion, lokal identitet, etc.
 - Åben for alle
 - Synlig symbol for fællesskabet mellem landsby og bosted
- Fælles ejerskab skaber legitimitet for deltagelse i landsbylivet
- Udvidelse af bostedets sociale ramme
 - Rammen for hjemmet udvides ud i landsbyen, hvor man kan vælge at bevæge sig ud
 - Hvis man er legitim på bostedet, har man legitimitet i det fælles område

Eksempel 2: Trolde bag Diget

Rollefordelingen (fra beboernes perspektiv)

- Personale
 - Tryghedsgaranter
 - Medtolkere (særligt effektiv, når der opstår konflikter)
 - Projektkolleger (et mere lige forhold)
 - Ikke primær relation i udviklingen
- Beboere
 - Venner/kolleger
 - Primær relation og læringsmiljø
- Bostedet som institution
 - Hjem
 - Primær identitet
- Omverden
 - Bekendte/kolleger
 - Fællesskab
 - Læringsmiljø

Tak for jeres opmærksomhed